

לפרשת ראה

לא תגודדו

הרב עזריאל אריאל

קשה היא דרך ההתמודדות עם אסונות. פעמים קורה שהאדם, השרוי באבל כבד, מוצא את עצמו מואס בחיים ומבקש ללכת עם הנפש האהובה אשר אבדה ממנו, ולפחות, לעשות משהו מעין זה באופן סמלי: להימנע מלאכול, לחבול בעצמו, לפגוע במראהו החיצוני. תורת ישראל מכירה בתחושות אלו, ואף נותנת להן ביטוי בהלכות אנינות, קריעה ואבילות. אך שונה הוא האדם המאמין מזה אשר אינו מאמין. האדם המאמין יודע כי לא מקרה קרה לו, כי אם מיד ה' בא לו הדבר. ומכיון שבורא העולם אוהב את בריותיו ואת בניו, ברור הוא שיש משמעות לכל דבר, והכל מכוון לטוב, גם אם הדבר אינו מובן לנו. על כן פותחת התורה את ההנחיה לאבלים באומרה "בנים אתם לה' א-להיכם."

מתוך אותה הכרה, אמנם יש צער גדול ונורא על האובדן. אבל אובדן זה, של המוות, אינו חידלון גמור. אין בו הגעה אל האפס המוחלט. בניו של בורא עולם, בני עם הסגולה, יש המשכיות לקיומם עלי אדמות. יש להם עוד חיים בעולם הנשמות. על כן מדריכה התורה להגביל את גילויי האבל. קריעת הבגד היא מצוה; אבל גדידה ושריטה, החותכות בבשר החי, ואפילו קריחת השיער - אסורות. אונן אסור באכילת בשר ויין; אבל לאחר הקבורה מצווים שכניו להביא לפניו דברי מאכל. וכל זאת למען ידע האבל כי יש חיים גם לאחר המוות.

על פי הקדמה זו נוכל להבין ביתר עומק את דברי הרמב"ן:
אחרי שאתה עם קדוש וסגולת ה', ולא ישא א-להים נפש וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נידח, אין ראוי לכם להתגודד ולהקרח על נפש, ואפילו ימות בנוער. ולא יאסור הכתוב הבכי, כי הטבע יתעורר לבכות בפירוד האוהבים... ומכאן סמך לרבותינו באוסרם להתאבל יותר מידי.